OIKEUSMINISTERIÖ

LAUSUNTO

Demokratia- ja julkisoikeusosasto
Julkisoikeusyksikkö
LsN Heini Färkkilä

24.1.2023

Eduskunnan talousvaliokunnalle

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi valtion erityisrahoitusyhtiöstä annetun lain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi (HE 311/2022 vp)

Eduskunnan talousvaliokunta on pyytänyt oikeusministeriöltä lausuntoa otsikkoasiassa. Esityksessä ehdotetaan selkeytettäväsi valtion erityisrahoitusyhtiö Finnvera Oyj:hin kohdistuvan rahoitusvalvonnan sääntelyä. Markkinapuutealueella toimivan valtion erityisrahoitusyhtiö Finnvera Oyj:n rahoitusvalvonta siirretään Finanssivalvonnan vastuulle.

Oikeusministeriö on antanut esitysluonnoksesta sen valmisteluvaiheessa lausunnon, jossa esitetyt huomiot on otettu asianmukaisesti jatkovalmistelussa huomioon. Koska lakiehdotusta on jatkovalmistelussa eräiltä osin täsmennetty, oikeusministeriö esittää seuraavassa eräitä yksityiskohtaisempia ja teknisempiä huomioita 1. lakiehdotuksesta. Oikeusministeriö lausuu kunnioittavasti seuraavaa.

Laki valtion erityisrahoitusyhtiöstä annetun lain muuttamisesta (1. LE)

Yhtiön tiedonantovelvollisuus ja valvonta (6 §)

Säännöstä on tiedonsaantioikeuksien osalta täsmennetty asianmukaisesti ja perustuslakivaliokunnan vakiintunutta PL 10 §:ää koskevan käytännön mukaisesti sitomalla tietojensaantioikeus tietyn tarkoituksen kannalta välttämättömään.

Koska Finnvera Oyj:n valvontaan ei sovellettaisi Finanssivalvonnasta annettua lakia (878/2008), valvonnan aineellinen ja menettelyllinen sääntely perustuisi valtion erityisrahoitusyhtiöstä annettuun lakiin. Lain 6 §:n 1 momenttiin ehdotetaankin lisättäväksi säännös, jonka mukaan Finanssivalvonnalla on valvontatehtävää varten oikeus saada tarvittava raportointi, tehdä lisätietopyyntöjä ja kutsua kuulemiseen, tehdä tarkastuskäyntejä sekä osallistua yhtiön hallituksen kokouksiin. Sääntelyn selkeyttämiseksi esitetään valiokunnan harkittavaksi Finanssivalvonnasta annetun lain 22 §:n tyyppistä säännöstä ko. ehdotettuun säännökseen, esim. Kuulemiseen sovelletaan, mitä hallintolaissa säädetään asian suullisesta käsittelystä. Maininnat ”*oikeus saada tarvittava raportointi, tehdä lisätietopyyntöjä*” vaikuttavat tarpeettomilta 6 §:n 1 momentin edellisen virkkeen tiedonsaantioikeus huomioiden.

Valvonnan järjestäminen (6 a §)

Ehdotetun 6 a §:n 1 momentin mukaan: *”Valvonta kohdistuu 6 §:n perusteella annettavan valtioneuvoston asetuksen mukaisiin yhtiön valvonnan osa-alueisiin ja yhtiön toiminnan sisäisiin*

funktioihin sekä yhtiön vastuuasemaan ja sen kehitykseen." Koska valvonnan osa-alueet määritellään keskeisesti ja ensisijaisesti laissa (6 §:n 5 mom.), josta asetuksella voidaan antaa vain tarkempia säännöksiä asetuksessa, tulisi 6 a §:n 1 momentissa ensisijaisesti viitata 6 §:n 5 momenttiin eikä lain nojalla annettavaan asetukseen.

Julkinen varoitus

Selventävänä huomiona todettakoon, että toisin kuin esityksen säätämisjärjestysperusteluissa (s. 28) on todettu, julkinen varoitus ei ole rangaistustyyppinen seuraus, mutta muutoksenhakuoikeus on syytä siihen joka tapauksessa kytkeä (PL 21 §).

Luonnos valtioneuvoston asetukseksi

Esityksen liitteenä on myös luonnos valtioneuvoston asetukseksi. Tämän osalta on keskeistä ennen asetuksen antamista varmistua siitä, että asetuksessa ei ehdoteta säädettäväksi seikoista, joissa on kyse lain tasolle kuuluvista asioista.

Valtioneuvoston asetuksen 2 §:ssä säädettäisiin ulkoistamisen edellytyksistä. Sen 1 momentin mukaan Yhtiö voi ulkoistaa liiketoimintansa kannalta merkittäviä toimintojaan, jos se ei haittaa yhtiön riskien hallintaa, sisäistä valvontaa eikä muuten merkittävästi yhtiön liiketoiminnan hoitamista. Julkisen vallan siirto edellyttää lain määräystä.

Oikeusministeriö painottaa, että perustuslain 124 §:n mukaan julkinen hallintotehtävä voidaan antaa muulle kuin viranomaiselle vain lailla tai lain nojalla. Näin ollen 2 §:n 1 momentin kirjaus *"Julkisen vallan siirto edellyttää lain määräystä."* on harhaanjohtava sen koskiessa ainoastaan julkisen vallan käyttöä, joka kattaa vain osan julkisen hallintotehtävän käsitteestä. Lisäksi tällainen kirjaus ylipäätään vaikuttaa asetuksessa tarpeettomalta PL 124 §:n vuoksi.

Samaisen pykälän (2 §) 3 momentin mukaan yhtiön on huolehdittava siitä, että se saa ulkoistettua toimintaa hoitavalta taholta yhtiön viranomaisvalvonnan, riskien hallinnan ja sisäisen valvonnan edellyttämät tarpeelliset tiedot, sekä siitä, että sillä on oikeus luovuttaa tiedot edelleen Finanssivalvonnalle. Mikäli on tarve säätää salassapidettävien tietojen siirtämisestä viranomaiselta toiselle, tulee tästä säätää lain tasolla.